

Vážení a milí čtenáři,

je tu konec roku a s ním i letošní čtvrté číslo našeho Zpravodaje.

Tento rok byl opravdu mimořádný, plný změn, nových situací a nároků na nás na všechny. Byl to čas, který běžel jiným tempem, než jsme kdy v minulosti zažili.

V tomto čísle Zpravodaje vám přinášíme dvě zásadní novinky z Rané péče Diakonie. Jednou je nová kancelář pro pražské poradkyně, druhou fakt, že od nového roku budeme zaštiťováni jiným diakonickým Střediskem.

V rámci rubriky o vzdělávání vám nabízíme informace o HANDLE programu, tentokrát z dalšího zdroje. V rubrice Představujeme jsme nastartovali nový seriál rozhovorů, ve kterém vám představíme různá speciálně pedagogická centra (SPC), jejich práci a specifika. Doufáme, že pro to vás bude zajímavé a obohacující čtení, i když se zrovna hned nedočtete o vašem SPC. Dále přinášíme rozhovor se zakladatelkami podcastu NEEDo TALKs. Vše o dvou výjimečných ženách a jejich plánech se dozvíte ve velkém rozhovoru s nimi.

Školního vzdělávání si děti letos moc neužily, ale přesto se nám podařilo získat informace z jedné první třídy, více najdete v rubrice Integrace je legrace.

Asi každý někdy s něčím pomáhal dobrovolně bez nároku na honorář, tentokrát se dozvíte, kdo pro nás dělal během posledního roku fotky, které vidíte na webu, facebooku a které můžeme používat dále pro naše potřeby. Podzim byl pro nás pro všechny plný různým omezením, jedno z nich zasáhlo i studentku Míšu, která k nám přišla na praxi. Více o tom, jak se přesto část praxe podařila naplnit, si můžete přečíst v rozhovoru s ní.

Z pomůcek, které rodiny využívají a pochvalují si je, pro vás vybíráme InPrint 3. Fotodeník může být nepostradatelnou pomůckou, ale i milým obrazovým pojítkem pro všechny členy rodiny. V článku o něm se můžete inspirovat.

Tentokrát u receptu, který je také vánoční, najdete informaci o webu nutriční terapeutky, která se stravě věnuje v souvislosti s neuroatypickými potížemi dětí.

Hodně inspirace, příjemné čtení a více živých setkání v roce 2021!

*Alice Pexiederová, poradkyně rané péče
a redaktorka Zpravodaje*

NOVINKY Z RANÉ PÉČE

- [OD LEDNA SE PŘESOUVÁME POD JINÁ KŘÍDLA](#) (STR. 3)
- [OHLÉDNUTÍ ZA ROKEM 2020](#) (STR. 4)
- [JAK RANÁ PÉČE DIAKONIE KE KANCELÁŘI PŘIŠLA ...](#) (STR. 5)

VZDĚLÁVÁME SE

- [HANDLE PROGRAM](#) (STR. 6)

PŘEDSTAVUJEME

- [NEEDo TALKs](#) (STR. 7)
- [SPC BEROUN](#) (STR. 13)

INTEGRACE JE LEGRACE

- [IQ EMMA V ONLINE ŠKOLE](#) (STR. 19)

DOBROVOLNICTVÍ, PRAXE

- [STUDENTKA MICHAELA](#) (STR. 21)
- [DOBROVOLNÍK MICHAL](#) (STR. 23)

POMŮCKY V PRAXI

- [NA KUS ŘEČI O INPRINTU 3](#) (STR. 25)

SAMODOMO

- [FOTOGRAFICKÝ DENÍK](#) (STR. 28)

RECEPT

- [POHANKOVÉ PERNÍČKY](#) (STR. 29)

[KONTAKTY](#) (STR. 30)

OD LEDNA SE PŘESOUVÁME POD JINÁ KŘÍDLA

Lámal jsem si několik dní hlavu s tím, jak vás oslovím, ještě se neznáme. Měl bych se proto nejdřív představit. Jsem David Michal a pracuji v diakonickém Středisku celostátních programů a služeb. Tohle středisko má v rodině Diakonie na starosti činnosti, které z hlediska působnosti nebo zaměření překračují hranice regionů. V loňském roce proto rozhodla Správní rada Diakonie ČCE o přechodu rané péče ze střediska Praha do našeho střediska. V tomto roce se na to intenzivně připravujeme a chceme o tom nyní povědět i vám.

S Ranou péčí Diakonie se spojujeme v jeden celek se začátkem příštího roku. Chci vás ujistit o tom, že děláme všechno proto, abyste tuto změnu nijak nepocítili, a pokud tak jako změnu k lepšímu. Na společnou cestu se vydáváme se všemi, které znáte, a nemění se ani adresy pracovišť v krajích. Svým poradkyním se

dovoláte na stejná telefonní čísla, můžete psát na stávající mailové adresy, jak jste zvyklí, a všechny důležité informace najdete na webu, který se též nijak nemění.

Pevně věřím, že naši spolupráci postavíme na společně sdílených hodnotách, respektu, vstřícnosti a porozumění. Doufám, že se vzájemně posílíme, obohatíme a bude nám spolu dobře. Hledím do nového roku s nadějí a radostným očekáváním.

Naděje totiž jak praví staré čínské přísloví je jako cukr v šálku čaje. I když je malý, osladí vše.

Přeji vám pokojný adventní čas a šťastný vstup do nového roku.

David Michal, ředitel Střediska celostátních programů a služeb (SCSP)

WWW.SCSP.DIAKONIE.CZ

1. 1. 2021

**Středisko celostátních
programů a služeb**

OHLÉDNUTÍ ZA ROKEM 2020

Byl to zvláštní rok. Plný změn, zvratů a nečekaných překvapení. To první, zcela nové a nepředvídané, nás zasáhlo na jaře v podobě pandemie. Zavřelo nás doma, zásadním způsobem narušilo zaběhaný způsob naší práce. Jenže na druhou stranu nás naučilo novým způsobům. Do té doby nepředstavitelné online porady, řídké online konzultace se staly denní realitou. Neztratily jsme spojení mezi sebou ani s vámi a naplno prožily, jak cenný je živý mezilidský kontakt.

Byl to rok přechodu, odchodu i příchodu. Již v polovině roku 2019 Diakonie ČCE rozhodla o našem převedení pod jiné středisko. Počáteční šok se postupně měnil v radostné očekávání nového funkčního uspořádání. Na podzim odešla do dlouhodobé pracovní neschopnosti kolegyně Anna a zároveň se nám vrátila z rodičovské dovolené kolegyně Saša.

Byl to rok ztrát i zisků. Napjatě jsme očekávaly přijetí do dotačního systému MPSV, od něhož

jsme si slibovaly přehlednější, jistější a logičtější systém financování. Náš záměr nevyšel, ale skoro zázračným způsobem jsme získaly novou kancelář v Praze a nové auto do Plzeňského kraje. Oživily jsme náš web. Nově v něm, v zaheslované složce pro klienty, můžete najít soubor videí *Ergoterapie pro každodenní použití* a začínáme tam vkládat další užitečné informace (např. přehled kompenzačních pomůcek).

Byl to rok kotrmelců v našem pracovním a mnohdy i osobním životě. Ale život ze své podstaty nesnáší nehybnost, a tak jsme jím proplouvaly, jak se dalo. Kde šlo plavat, tam jsme plavaly, jinde se nechaly nést proudem, ale vždy s vědomím břehu a cíle. A teď v prosinci, myslím, že jsme k jeho konci dopluly úspěšně. S nadějí adventu tedy můžeme očekávat rok 2021...

Veronika Strenková, poradkyně rané péče

JAK RANÁ PÉČE DIAKONIE KE KANCELÁŘI PŘIŠLA ...

Již několik posledních let jsme s kolegyněmi, které jezdí do pražských rodin, tzv. Pražkami, snily o nové kanceláři. O místě někde poblíž centra, odkud bychom se do rodin v různých částech Prahy dostaly rychleji a pohodlněji než z okrajového Barrandova...

Jenže snění k získání nových prostor nestačí. Proto jsme pravidelně sledovaly nabídky městských částí, navazovaly strategické vztahy, v rámci našich omezených zkušeností a možností lobbovaly za „naši“ věc...

Na jaře jsme v šibeničním termínu volných minut mezi poradami sepsaly žádost o přidělení nebytových prostor v Domažlické ulici na Žižkově. Ještě tentýž den jsme ji podaly, ale vlastně jsme v úspěch nevěřily. Takto narychlo a v tak lukrativní oblasti se získání relativně velkých prostor zdálo příliš optimistické. Leč neuvěřitelné se stalo skutkem!

Jako vždy – po prvotní radosti přichází realita zařizování. Diakonie Praha měla pouze prostředky na platbu nájmu, nikoli na další náklady. Takže jsme prakticky veškeré vybavení sháněly přes své známé, za dobré slovo. Prošmejdily jsme své domácí zásoby, samy jsme

šily, malovaly, uklízely, stěhovaly... Trochu Amazonky, trochu akce Z (mladší ročníky se zeptají rodičů).

Ted', na konci roku, je kancelář téměř zařízená, vybavená internetem, k úplnému štěstí nám chybí funkční tiskárna. Tím, že je zařízená stylem „jak pejsek s kočičkou vařili dort“, vlastně připomíná trochu domov. A jako doma se v ní také cítíme.

Původně jsme plánovaly podzimní slavnostní otevření kanceláře s možností prohlídky, jen korona nám tuto možnost překazila. Radost z nových prostor nám ale nevzala a také věříme, že čas na pozvání ještě přijde. Určitě vás také pozveme!

Veronika Strenková, poradkyně rané péče

HANDLE PROGRAM

Online prostor a praktický kurz HANDLE Programu – jde to dohromady?

Je až neuvěřitelné, jak dobře lze zorganizovat praktický kurz i v online prostředí. Díky pandemii se mi otevřela možnost zúčastnit se kurzu HANDLE Programu u lektorky Dror Schneider z USA. Potkávali jsme se v online prostředí každou neděli po dobu jednoho měsíce. Toto rozvržení dalo všem účastníkům možnost se naučit a pochopit základní techniky, a co víc, měli jsme celý týden na to si tyto techniky na sobě a svých blízkých vyzkoušet a poté jsme společně sdíleli své zážitky. Sdílení otevřelo skvělý prostor pro různé otázky, na které bychom jako účastníci na klasickém kurzu nepřišli. Dror měla online kurz opravdu zorganizovaný na výbornou a všem anglicky hovořícím ho určitě doporučuji! Úplně nejvíce na kurzu oceňuji dávkování informací a prostor na sdílení toho, s čím jsme se (ne)potýkali při praktickém zkoušení jednotlivých technik. Pokud toužíte po něčem praktickém, po tom naučit se konkrétní techniky, které mohou pomoci vašemu dítěti, ale i vám, tento kurz je úplně pro vás! Čeká vás na něm spousta praxe a jen malinko teorie.

Možná jste o HANDLE Program ještě neslyšeli a lámete si hlavu, o čem je vlastně řeč. HANDLE Program je celostní a neinvazivní metoda, která se mimo jiné snaží prostřednictvím jednoduchých dotyků a tahů zaktivovat naši nervovou soustavu. Jde o to pomoci člověku najít rovnováhu ve svém těle. Například jednoduchou masáží pusinky se HANDLE Program snaží pomoci dítěti uvědomit si všechny ty různé svaly, které má k dispozici, ale zatím je neumí používat. Pracují i s dětmi, které mají posunutý práh citlivosti na různé podněty. Ve stručnosti je tu HANDLE Program pro všechny děti, které potřebují dopomoci

s vnímáním svého těla. Nejčastěji pracuje s dětmi s autismem, ADHD, neurovývojovými nebo komunikačními obtížemi.

Možná zrovna přemýšlíte o tom, že vaše dítětko na sebe, nebo možná na určité části svého těla, nenechá jen tak sáhnout. Říkáte si, že tohle nejspíš nebude pro vás. Právě naopak! HANDLE Program vás provede celým postupem, jak vaše dítětko podpořit v tom, aby i jemu doteky byly příjemné.

Pokud vás HANDLE Program zaujal, ale třeba nemluvíte anglicky, neztrácejte naději! V Česku máme to štěstí, že je tu Paul Baptie, který nejen mluví česky, ale pořádá u nás i kurzy. Teď nezbyvá nic jiného, než se rozhodnout pro jednoho z nich a užít si kurz nadupaný spoustou praktických informací!

Kristýna Bezděková, poradkyně rané péče

Poznámka:

Zmíněné kurzy najdete pod těmito odkazy:

Dror Schneider:

<http://www.handlebythebay.com/>

Paul Baptie: <https://rozvojhrou.cz/akce-uvod-do-handle-pristupu-kurz-1-stupne-praha/>

NEEDo TALKs

Letos na podzim začal vysílat báječný podcastový pořad. Protože nás velmi zaujal a hlavně nám připadá, že může být zajímavý pro vás, čtenáře, nedalo nám to a autorky jsme trochu vyzpovídali. Pokud vám povídání s nimi bude připadat moc dlouhé, rovnou něco ochutnejte z jejich autorské dílny www.needo.cz/needo-talks

Lenko, Evo, představíte nám svůj projekt?

Lenka: Nejprve je třeba říct, že to je Evy nápad, se kterým za mnou přišla a nabídla mi spolupartnerství. Už měla hezky rozjetý projekt **NEEDO**, což je vlastně česky **potřeba**, na něj jsme navázaly projektem **NEEDo TALKs**, což je **potřeba mluvit**. Podcasty, způsob šíření informací, který vznikl teprve v roce 2004, částečně nahrazuje rozhlas, svůj oblíbený podcast si však můžete pustit kdykoliv. Stačí vám aplikace Spotify nebo Apple Podcast, které

jsou zdarma. V těchto podcastech mluvíme o tom, co nás zajímá, trápí, těší, a to spolu, nebo s těmi, kteří nás zajímají.

Eva: Ako mama dcéry s ťažkým postihnutím som riešila pri jej dospievaní nedostatočný výber špeciálnych, najmä, textilných pomôcok na trhu a taktiež mi chýbali informácie a príbehy iných rodín, z ktorých by som čerpala inšpiráciu. Až sa zrodil nápad toto všetko vytvoriť pod značkou NEEDO. Pustila som sa do výroby a predaja špeciálnych pomôcok, ktoré by uľahčili život rodinám, ktoré sa starajú o člena s postihnutím. Výrobky, ktoré vychádzajú z každodennej potreby, nechávam šiť v chránenej dielni na Morave, čím podporujeme pracovné uplatnenie ľudí s hendikepom a informácie, vrátane životných príbehov iných rodín, prinášame vo forme podcastov NEEDo TALKs.

Jak jste na nápad dělat NEEDo TALKs vůbec přišly?

Eva: Prvotná myšlienka na zdieľanie príbehov iných rodín bola uverejňovať tieto príbehy písomne, formou blogu na webovej stránke www.needo.cz. Ale doba pokročila, ľudia si zvykli počúvať audioknihy než ich čítať a tak nás napadlo, pustiť sa do vlastných podcastov. Prizvanie Lenky do moderovania bolo spontánne, automatické a neviem si predstaviť, že by tam so mnou nebola. Poznáme sa vďaka našim dcéram už dlhé roky a obe nás spája podobná energia a zmysel pre humor.

Sme z podcastov nadšené, baví nás to a zároveň inšpiruje, pretože každým rozhovorom sme o niečo múdrejšie a dozvedáme sa veci, o ktorých sme nevedeli. A presne o to nám ide!

Lenka: Mě někdy při natáčení rozhovorů úplně ovládne pocit totálního štěstí, že tohle přesně jsem chtěla dělat. Když se zeptáte mých kamarádů, tak vám potvrdí, že jsem vždy říkala, že takový pořad tu chybí a že by to měl dělat někdo, kdo má osobní zkušenost. Otevřenost nás i našich hostů je klíčová pro autenticitu celého pořadu. S příchodem nových technologií a Evy do mého života se tahle možnost otevřela.

Vím, že vycházíte ze svých žitých zkušeností, tím jste i začaly, šly jste s vlastní kůží na trh. Co to s vámi udělalo po zveřejnění prvního dílu?

Eva: Prvý díl je pro mňa veľmi výnimočný. Prišli sme do štúdia natočiť skúšobný rozhovor, po ktorom sme si chceli povedať čo zlepšiť a čo povedať inak. No hneď ako sme vypli mikrofóny, vedeli sme, že nebudeme meniť nič a máme prvý díl hotový. Čo sa týka odvahy zdieľať naše osudy, tak máme voči niektorým našim hosťom miernu výhodu, rozhovory sme už obe v minulosti poskytli, prípadne zdieľali formou prednášok.

Po každom novom zverejnenom podcaste NEEDo TALKs sme obe tak trochu na trňoch. Čakáme a tešíme sa na reakcie poslucháčov

a síce so sebazaprením, ale prijímame aj kritiku, tá posúva najviac.

Lenka: První díl byl zatím určitě s největším přívalem adrenalinu. Neměly jsme to moc připravené, jen takovou hrubou osnovu, ale tak jako z našich hostů to z nás pak spadlo a prostě jsme si pokecally. Další příval adrenalinu byl po zveřejnění, předem jsme ani rozhovor neslyšely, nijak se neupravoval. Jak to bude znít v éteru, jaké budou reakce okolí a bude to poslouchat ještě někdo jiný než naši rodinní příslušníci? Nejsme žádné celebrity, aby si nás někdo našel přes naše jméno, tady musí zaujmout téma a obsah. A k té kritice, na tu konstruktivní se těším, ale tzv. hate, což vychází z anglického slova nenávidět, na ty reagovat nebudu. To je ztráta času.

Komu je vlastně podcastový projekt určen? Slýchám, že ho s chutí poslouchají lidé, co mají něco společného s tématy lidí s postižením, ať už neformální pečující nebo profesionálové. Ale i lidi, kteří vás náhodně nacházejí na Spotify nebo Apple Podcast, si vaše pořady užívají. A všechny nadchnete, jak to děláte?

Eva: Tak to mám za nás obe radost! Presne týmto všetkým sú naše podcasty určené.

Primárne nám ide o inšpiráciu rodín, ktoré sa s hendikepom potýkajú a môžu im naše rozhovory otvoriť nové obzory. Ale radi by sme oslovili každého poslucháča, ktorý má chuť si vypočuť nové, v určitom smere tabuizované, témy. Nie sme s Lenkou žiadne žurnalistky a naše rozhovory vedieme s ľahkosťou, bez zbytočnej ľútosti a niekedy s nadsázkou a humorom. Akoby sme kecali na káve a bavili sa s niekým cudzím, kto si ku nám prisadol a zaujal nás svojim predstavením sa. Vkladáme do rozhovoru časti z našich príbehov a nezakrývame emócie, ktoré pri rozhovore zažívame.

Máme vyhrané, ak sa dozvedáme, že vďaka nášmu podcastu niekto objaví nový druh terapie, pomôcky, inšpiruje sa postojom k postihnutiu, stane sa dobrovoľným asistentom, vysvetlí svojim zdravým deťom, že rozdielnosť ľudí je bežná súčasť života.

Lenka: Jsme vždy hodně nadšené, když se k nám donese, že někdo doporučil či dokonce náhodně našel naše podcasty a stal se jejich pravidelným posluchačem nebo nás dokonce uhání o další díly. Máme na FB skupinu NEEDo TALKs – život jako zaměstnání, kde máme zpětnou vazbu od našich posluchačů, jedná se především o rodiče dětí s postižením, tak se k nám přidejte a budeme rády, když přinesete nové nápady na další hosty. Ale zpět k otázce, hosty nadchneme naším nadšením a energií, to prostě tak je. Až energie vyprchá, tak to dělat nebudeme.

Každá máte svou práci, své zájmy, povinnosti, kde berete energii věnovat se natáčení?

Eva: Podcasty NEEDo TALKs sú úzko spojené s mojou prácou i rodinou. Rozhovormi si rozširujem optiku o nové stretnutia, ďalšie druhy postihnutia, potreby, názory, možnosti starostlivosti a z každého rozhovoru čerpám a uplatňujem informácie napr vo forme príspevkov na sociálne siete alebo z nich čerpám inšpiráciu na nový NEEDO sortiment.

Energia plynie z nášho nadšenia, vzniká nám pod rukami nový formát rozhovorov na témy, o ktorých sa na mikrofón často nerozpráva a obe veríme, že je to skvelá veľká vec! Najviac ma baví, že sme na rozhovory dve, každá iná a tak sme si inšpiráciou navzájom.

Lenka: Děláme, co nás hrozně baví. Už při přípravě na každého hosta se dostáváme do varu, bavíme se o něm, odhadujeme, jaký bude. Jak říká Eva, každá jsme jiná a samozřejmě si pak uděláme rozhovor po svém, ale je to společná práce.

Nejste profi moderátorky, přesto máte profesionální přístup. Pomáhá vám někdo z mediální branže?

Eva: Nie sme moderátorky, ale vieme, že rozhovor bez prípravy je cesta do pekla. Trápila by som sa v ňom sama a ešte stiahla aj hosta. Vždy sa chystám a dokonca si s Lenkou voláme pred každým rozhovorom a zisťujeme, čo by sa hosta spýtala tá druhá z nás, ktorá nemoderuje. Žiadneho odborného mediálneho kouča nemáme, ale dávame si spätnú väzbu. Dokonca vnímam i každý rozhovor ako posun, náš vlastný vývoj ... :)

Lenka: Je to tak, párkrát už jsme obě na kameru i mikrofon mluvily, nejsme úplně novicky, předem jsme si naposlouchaly snad všechny české podcasty, abychom si udělaly představu, ale s nikým se narádíme, děláme to tak, jak to cítíme. Což ovšem neznamená, že si

zpětně neříkám, sakra, tady jsem řekla dvakrát stejné slovo, nebo použila slovo jakoby, což nechci. Určitě svůj moderátorský styl, jestli se to tak dá říct, pilujeme.

Jak vybíráte hosty?

Eva: Hned' na začátku jsme si spravili tzv „wishlist“, zoznam hostů, kterých by jsme chtěli do rozhovoru pozvat' a který mají čo povedať na téma „postihnutie“ a to z rôznych uhlov pohľadu. Čerpali sme z radov našich kamarátov, známých a s každým novým pozvaným hostom alebo uverejneným podcastom, sa nám zoznam rozšíril o novú nomináciu na ďalšieho hosta. Obavy o nedostatok hostů sa rozplynuli, máme dokonca predtočených 15 dielov a zvýšili sme frekvenciu zverejňovania z 2 týždňov na týždennú. Dnes máme v „čakačke“ približne 50 hostů.

Radi by sme sa dotkli čo najširšieho spektra

diagnóz postihnutia a taktiež by sme chceli počuť príbeh z úst samotného človeka, ktorý žije s hendikepom, pohľad mamy, otca, súrodenca, asistenta, terapeuta, učiteľa. Chceme reálne životné príbehy zo „začiatku“, ale otvoríme i ťažké téma „koniec“. Veľmi inšpiratívne budú témy ako delfinoterapia, hipoterapia, asistenčný pes... Budete sa môcť tešiť ale aj na známejšie osobnosti ako napríklad Šimona Ornesta, kapelníka skupiny The Tap Tap, Honzu Vorla zo súťaže MasterChef, alebo Martina Selnera, autora bestselleru Autismus & Chardonnay.

Lenka: Pochopiteľne jsme nejdříve sáhly do svého okolí, pozvaly lidi, které osobně známe a víme, že mají silný příběh. Ale nebojíme se oslovit kohokoliv. To, že někteří s rozhovorem souhlasili ještě dříve, než byl venku první díl, byla velká důvěra v nás vložená, a já doufám, že jsme ji neklamaly.

Vím, že už vyšlo pět hodinových rozhovorů. Zveřejňujete je nyní každé pondělí. Máte v zásobě více rozhovorů? Točíte pravidelně nebo více rozhovorů v krátkém časovém sledu za sebou?

Eva (Lenka přitakává): Máme hotové všechny diely do konca roku 2020 :) Nič nás nestresuje, ak nám v tejto dobe covidovej niektorý z hostí odpadne a nepríde na natáčanie. Nestáva sa nám to ale často. Náš natáčací deň je utorok a vždy natočíme 2 rozhovory. Priestor štúdia aj techniku nám poskytuje spoločnosť GoOut, ktorý naše podcasty vydáva na svojich platformách. U nás na webe nájdete viac informácií ku každému dielu vrátane aktívnych odkazov www.needo.cz/needo-talks.

Jaké máte další plány v souvislosti s NEEDo TALKs? A jiné své plány a sny?

Eva: NEEDO je v mojich očiach priestor - domov pre každého, kto sa ocitne v podobnej situácii ako moja rodina a nájde tam

pochopenie, inšpiráciu a pocit, že mu rozumieme. Či už formou výrobkov, podcastov, priamej pomoci, alebo zamestnania. Skladám si pri tvorbe NEEDO také puzzle a podcasty sú jeden z najdôležitejších dielov, bez ktorých by nevznikol celý obraz.

Rada by som našim podcastom NEEDo TALKs zanechala neformálnu formu, udržala energiu, ktorú do nich s Lenkou vkladáme a mojim najväčším snom je, aby každý jeden diel podcastu niekomu pomohol. Obe s Lenkou cítime, že robíme správnu vec!

Lenka: Jednoduše řečeno, hodně posluchačů, které to bude bavit a inspirovat. Budeme rády, když se k nám přidáte, budete psát svoje postřehy, nápady na hosty, třeba i vaše rodina bude naším dalším hostem a doporučí nás dalším. S naším podcastem si uděláte cestu MHD zajímavější, u našich podcastů se skvěle běhá i vaří.

Ptala se Alice Pexiederová, poradkyně rané péče

SPC BEROUN

Naše služba rané péče se věnuje rodinám dětí od narození maximálně do jejich sedmých narozenin. Jednou z návazných a spolupracujících institucí bývají speciálně pedagogická centra (SPC). Nyní představujeme SPC v Berouně, doufáme, že další budou následovat během příštího roku. Považujeme za důležité přinášet vám informace z jednotlivých speciálně pedagogických center formou rozhovorů s lidmi nejpovolnějšími, tedy těmi, kteří jsou jejich součástí a jsou v každodenním kontaktu s rodiči dětí s postižením, pedagogy a školami.

Na otázky odpovídala Šárka Prokopiusová, vedoucí SPC při Dětském domově a Mateřské škole v Berouně.

Můžeš prosím popsat, komu je SPC v Berouně určeno, kdo se na vás může obrátit?

SPC v Berouně je zřízeno při Dětském domově a Mateřské škole Beroun pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami souvisejícími zejména s narušenou komunikační schopností a kombinovaným postižením, z toho vyplývá zaměření našeho SPC. Historicky jsme vznikli z Institutu pro neslyšící a v 90. letech jsme tu pečovali o hluchoslepé děti. Vždy jsme pečovali o děti se smyslovým postižením, to znamená, že i dnes přijímáme děti s tělesným, těžkým mentálním, zrakovým, sluchovým postižením. Zaměřovali jsme se na komunikační systémy a to víceméně přetrvává, takže jsme zaměřeni na děti s těžkým kombinovaným postižením a pracujeme i s dětmi se sluchovým postižením, tyto děti přijímáme i bez kombinace, také děti s těžkou narušenou komunikační schopností.

S čím se na vás rodiče obracejí? V čem jim SPC může pomoci?

My jsme školské poradenské zařízení. Naším úkolem je pomoci rodičům zorientovat se ve fungování školského systému. To znamená, že provázíme rodiče a jejich děti během celého vzdělávacího procesu, od mateřské školy až po střední školy.

Když se na nás rodiče obrátí v ideálním případě **před nástupem do mateřské školy**, před zahájením školní docházky, myslím tím, vzdělávání v nějakém systému, tak my provedeme vyšetření toho dítěte včetně shromáždění dokumentů důležitých pro vzdělávání, zkonzultujeme s rodiči, se zákonným zástupcem dlouhodobý a aktuální zdravotní stav dítěte, posoudíme stupeň podpůrných opatření a rozsah speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, budoucího žáka. Poté vstupujeme do kontaktu s mateřskou školou, mapujeme možnosti personální, vybavení, zkušenosti... Někdy pomáháme s výběrem školky, dost často to bývá tak, že rodiče chtějí integrovat dítě do mateřské školy v místě bydliště, v tom případě komunikujeme s mateřinkou, o kterou se jedná, a společně s rodiči a s učiteli se snažíme nastavit podmínky pro dítě tak, aby do té školky mohlo docházet. Spolupracujeme i se speciálními mateřskými a základními školami. Je to individuální, opíráme se o představy rodičů, jejich možnosti, podmínky v místě bydliště, a nastavujeme podmínky pro to dítě, pro školní docházku. V praxi to znamená, že při zápisu do MŠ musejí mít rodiče už doporučení od školského poradenského zařízení, kde je napsáno, že dítě bude potřebovat asistenta pedagoga nebo že bude vzděláváno podle individuálního vzdělávacího plánu, protože třeba některé věci nezvládá běžnou cestou a bude zapotřebí s dítětem pracovat jinak, třeba půjde o nastavení jiného způsobu komunikace, na základě tohoto doporučení mateřská škola zjišťuje, co všechno bude dítě k zdárnému vzdělávání potřebovat, jestli budou moci takové dítě přijmout, jestli jsou schopni takové podmínky připravit, a pokud ano, mají dostatek času se na přijetí takového dítěte připravit.

To je tedy mateřinka. **V průběhu školní docházky** jsme v kontaktu jak s rodiči, tak se školkou a snažíme se alespoň jednou za rok, a v tom je třeba rozdíl mezi SPC a ranou péčí, kde ta komunikace není tak četná a hlavně ten cíl komunikace nevede k podpoře rodiny jako takové, ale vede k podpoře školní docházky. Jsme v úzkém kontaktu s učitelkami, třeba jsme každý měsíc v telefonickém, e-mailovém kontaktu a píšeme si, konzultujeme konkrétní věci a už nejsme tolik v kontaktu s rodičem. Toto je náš hlavní úkol. Když se povedou dobře nastavit podmínky pro vzdělávání dítěte a vše běží, tak ten proces jen sledujeme. U dětí, u kterých se to z různých důvodů nepodaří dobře nastavit hned na začátku, hledáme jinou cestu, způsob, přemýšlíme, co zlepšit v průběhu školní docházky, nabízíme nové postupy a přenastavujeme podmínky. Při nástupu do základní školy jsou postupy podobné. Před nástupem nebo u nástupu do základní školy třeba řešíme u dětí odklad školní docházky, podklady musejí být doporučeny školským poradenským zařízením (PPP, SPC), nestačí jen lékařské doporučení... A podobně jako u mateřské školy hledáme vhodnou základní školu, připravujeme podmínky pro vzdělávání dítěte, komunikujeme s učiteli, chodíme do škol, spolupracujeme na tvorbě individuálního vzdělávacího plánu, což je další podpůrné opatření, které může toho žáka podpořit. A tato spolupráce, toto nastavení běží až do nástupu na střední školu, kdy připravujeme podklady pro přijímací zkoušky, stejně tak pro maturitu, kdy můžeme doporučit například u dětí se sluchovým postižením navýšení času nebo můžeme studenta uvolnit z poslechu a místo toho mají jiné zadání, jinou práci. Není to tak, že by to měli jednodušší.

Toto je v kostce hlavní práce SPC.

Věnujete se dětem ve věkovém rozmezí 3-26 let...

Ano, přesto nejčastěji se na nás obracejí rodiče s dětmi ve věku čtyř pěti let nebo před nástupem do školy, tzn. šesti, sedmi let. Někdy později, už v běhu školní docházky, kdy se začnou u dítěte projevovat potíže ve vzdělávání.

Můžeš popsat konkrétně, co rodinu čeká, jaký je průběh a jednotlivé kroky vyšetření u vás v SPC?

Záleží na tom, s čím se na nás rodiče obrací. V podstatě potřebujeme zajistit dokumentaci, což je vyplnění žádosti o přijetí dítěte do péče SPC, je to formulář, kde rodiče předkládají konkrétní požadavek. Požadavky jsou různé, např. zařazení dítěte do mateřské školy nebo požadavek na psychologické vyšetření pro zjištění aktuální vývojové úrovně dítěte, který zpravidla vysloví ošetřující lékař či pedagog. Toto jsou informace, které jsou při vstupní návštěvě, konzultaci důležité k vyjasnění toho, co od nás potřebují. Tím získáme představu o tom, co budeme konkrétně řešit. Někdy se zaměříme na speciálně pedagogické vyšetření, součástí je náhled na dítě, který je doprovázen rozhovorem s rodiči, pozorováním, použitím testů. Psychologické vyšetření zajišťují kolegyně psycholožky, v týmu máme dvě psycholožky, a to už bývá komplexnější vyšetření, které používáme právě pro vstup do školy, podle závěrů z psychologického vyšetření vybíráme, jaký typ školy je pro dítě vhodný. Snažíme se vždy najít pro dítě tu nejlepší cestu.

Když to shrnu, zjišťujeme „zakázku“, s čím za námi rodiče přicházejí, podle toho se přistupuje k jednotlivým krokům. Většinou je to tedy speciálně pedagogické nebo psychologické vyšetření, a z toho vyplývá doporučení, většinu pro školu.

A z praktického pohledu – co všechno by měla mít rodina připravené? Nebo mělo by se nějak připravit dítě? Pro dobrou komunikaci s vámi, abyste mohli vyšetření dobře začít?

Když se zaměřím na tříleté dítě, které k nám přichází před nástupem do mateřské školy, tak určitě vždycky potřebujeme co nejvíce lékařských zpráv, preferujeme komplexní závěrečné propouštěcí zprávy, u závažnějších zdravotních postižení tyto zprávy rodiny mívají, když je to důležitější vyšetření, tak požadujeme zprávu od neurologa, foniatra, oftalmologa, protože se vždycky ptáme, jak dítě vidí, jak slyší, zjišťujeme narušení centrální nervové soustavy. Ideálně, když mají zprávu i od psychologa, klinického psychologa nebo psychiatra. To je dostačující u dětí, které jsou před vstupem do mateřské školy. Dítě, které k nám přichází až v době při vstupu do základní školy a má za sebou nějakou podporu, požadujeme předchozí zprávy z SPC, kde byli vedeni. Není problém k nám přejít z jiného SPC, ale budeme vždycky rádi za informace, předchozí doporučení a opatření. Je to proto, abychom věděli, co se už zkusilo, jestli na to navázat, nebo zkusit cestu jinou. Není to proto, abychom to nějakým způsobem hodnotili, ale abychom některé kroky nedělali zbytečně, pokud byly už vyzkoušené. Může se stát, že se na nás obrátí rodina až v průběhu školní docházky, tak tam velice rádi vidíme sešity, které má dítě ve škole, takže žádáme rodiče, aby přinesli sešity z českého jazyka, matematiky a třeba i naukový předmět. Mě třeba zajímá u sluchově postižených dětí, jak jsou schopny si psát poznámky, jakou hodnotu poznámky mají, z toho poznám, jestli je dítě schopno držet tempo s ostatními dětmi ve třídě, nebo jen horko těžko opisuje a znamená to, že ten problém tam je.

Při vyšetření v rámci rozhovoru s rodiči se můžeme dotknout i nepříjemných témat, která jsou pro rodiče citlivá. S respektem k nim se snažíme vysvětlit, proč se ptáme na citlivější informace o dítěti. Hledáme souvislosti, příčiny, vlivy, které nám mohou pomoci k uceleným informacím, a ty nám pomáhají k vhodnému zařazení dítěte do vzdělávacího procesu a jsou zárukou maximální péče o dítě.

V situaci, kdy vyplují na povrch informace, které rodiče při vyšetření zamlčeli, kdy třeba už v jiném zařízení zkoušeli nějaké postupy a závěr toho zařízení se jim nelíbil, přejdou k nám a zamlčí nám to, tak je to ztráta času pro všechny zúčastněné. Každý rodič má právo si svou vlastní cestu s dítětem ověřovat, není to špatně, ale potřebujeme vědět, že už něco zkusili, že hledají tu cestu znovu.

Je to potom pro obě strany efektivnější.

Rodinám také nabízíme terapie, které jsou na domluvě s konkrétním speciálním pedagogem, jsou to logopedické terapie, nácviky sociálních dovedností, chování u dětí s PAS, u sluchově postižených dětí jednak logopedie, a pak třeba procvičování slovní zásoby, příprava na školu u předškoláčků, naopak u prvňáčků můžeme suplovat určité upevňování, doplňování toho, co se učí ve škole. V současné době v souvislosti s covidem jsou tyto terapie pozastaveny.

Kolik času takové vyšetření u vás v SPC vyžaduje?

Při prvním kontaktu, který je většinou telefonický, se domlouváme, jestli rodiče přijdou s dítětem nebo bez dítěte, protože u některých dětí, které mají těžší postižení, není úplně ideální, když ten první kontakt je dohromady, bývá to pro ně náročné. To znamená, že si někdy pozveme jeden den rodiče, se kterými sepíšeme veškeré potřebné informace, a druhý den se zaměříme více na dítě, nebo naopak, nejdříve se zaměříme na dítě, a pak doplňujeme potřebné informace.

Vstupní konzultace je minimálně na dvě hodiny, poté se ještě domlouváme, zda bude třeba přijít s dítětem ještě jednou.

U psychologického vyšetření je třeba počítat se třemi hodinami. Ideální je, když vyšetření probíhá bez přítomnosti rodiče, děti pracují jiným způsobem. Samozřejmě jsou děti, u kterých je přítomnost rodiče důležitá, a v tomto případě se s rodiči individuálně domlouváme, jestli dítě vydrží alespoň chvíličko samo, nebo ne.

Šárko, a jak je to teď v době covidu? Jaká je komunikace, spolupráce s rodiči, školami?

Je to složité, protože máme ztíženou situaci jednak proto, že jsme zřízeni u dětského domova, ve kterém jsou ubytované děti s těžkým postižením, je to ohrožená skupina. Naše fungování je korigováno vedením tak, aby děti byly co nejméně vystaveny riziku nákazy. Takže po dobu nouzového stavu jak na jaře, tak na podzim máme zákaz návštěv v SPC. Hodně řešíme třeba možnosti návštěv naopak v terénu. Snažíme se najít správnou cestu, v tuto chvíli po dohodě individuálně s rodiči jezdíme do rodin, mateřských škol. Což je pro nás takový bonus, běžně se do rodin tolik nedostaneme, moc nestíháme, většinou objíždíme školy, mateřinky, a rodiče si spíš zveme k nám. Teď máme terénní práci omezenou, jezdíme tedy více do rodin, a vnímáme to jako velké plus. Omezení tady je. Jak už jsem zmínila, jsou pozastaveny terapie, které v běžném čase nabízíme rodičům pro jejich děti.

I přesto hledáme cesty k domluvě, jak vyšetření provést, snažíme se rodičům vyjít vstříc a přizpůsobit se jejich potřebám.

Můžeš nám představit váš tým?

Od října letošního roku jsme se rozrostli, už je nás tady pět. Já jako vedoucí jsem speciální pedagožka a mám specializaci na surdopedii, takže se zaměřuji na děti se sluchovým postižením, pak je v našem týmu psycholožka, která je vzděláním zároveň speciální pedagog. Má dlouholetou zkušenost s dětmi s mentálním, s těžkým kombinovaným postižením, také pracuje s dětmi se sluchovým postižením, ovládá znakový jazyk. Je velmi fundovaná a poradí si i s dětmi, které jsou neverbální nebo mají problém s komunikací. Pak máme druhou psycholožku, která je poměrně čerstvě vystudovaná, zároveň je speciální pedagožka a klinická logopedka, tato kombinace je výborná, je zaměřena na klienty s narušenou komunikační schopností. Máme to takto rozdělené, jednak na jednotlivé pedie, a zároveň jsme všichni zaměřeni na děti s poruchou komunikace jako takové. Čtvrtá kolegyně je zaměřená na děti s PAS a kromě nás pracuje i v Nautisu, takže tu máme spojení s další odborností. V našem týmu máme nově i pátou kolegyni, speciální pedagožku, která se

specializuje na somatopedii. Pro nás je velkým bonusem její propojení s ranou péčí, ve které působí. Když k nám přijdou děti ve třech letech, tak to často bývá těžký přechod, a myslím si, že v tom jim budeme moci společně pomoci, pomaličku si je předáme, opečujeme je a v tom cítím velký bonus pro rodiče.

Jak probíhá první kontakt? U vás je zajímavé to, že často dostáváte informace o nové rodině přes paní ředitelku. Jak předávání informací probíhá?

K nám se informace dostávají přes paní ředitelku, protože jsme jedna ze tří součástí zařízení, které je složeno z DD, MŠ a SPC, a tenhle komplex má jednu paní ředitelku, takže se často třídí první kontakt právě v její kanceláři, kde paní ředitelka zjišťuje, jestli ji volá OSPOD nebo zájemce do MŠ, a to se často překrývá. To může působit neuspořádaně, ale nám se daří si první kontakty dobře vykomunikovat.

Řešíte často otázku odkladu školní docházky? Vycházím z vašeho zaměření na děti s kombinovaným postižením.

Doporučujeme rodičům, aby od začátku komunikovali se školou, kam bude dítě nastupovat. To, znamená, že u dítěte, u kterého je velký předpoklad (min. 50%), že bude adeptem například pro logopedickou základní školu, tak většinou rodičům doporučujeme, aby si ten odklad vyřídili u té logopedické školy, protože ta škola s nimi pak orientačně počítá. Počet míst v takovýchto školách je omezený, takže když dítě má nastupovat do školy, tak škola o dítěti už ví. K odkladu školní docházky je potřeba zpráva od lékaře, může to být pediatr nebo odborný lékař, neurolog, psychiatr, klinický psycholog, foniatr. Vždy musí být jedna lékařská zpráva a jedno doporučení ze školského poradenského zařízení.

Když se rodiče rozhodují, jakou školu pro dítě vyberou, pomáháte jim ve výběru, doporučujete jim konkrétní typy škol? Pokud ano, kolik škol si mohou rodiče zajistit?

Pokud jde o základní vzdělávání, žádný limit není, takže rodiče mohou objet všechny školy na okrese a mohou zkoušet kontaktovat všechny školy. Jediná škola, která je povinna dítě přijmout, pokud se rodiče rozhodnou, že chtějí běžnou základní školu, tak je to spádová škola, s tím, že i tady jsou zákonné možnosti, které ředitelům umožňují dítě odmítnout v případě, že třeba nejsou schopni vytvořit vhodné podmínky ke vzdělávání. To jsou většinou případy u dětí s těžkým kombinovaným postižením, které zcela určitě patří do speciálního školství. Rodiče mohou oslovit jakoukoliv školu, kterou si vyberou, kterou jsou schopni logisticky zvládnout, a my jsme připraveni je podpořit ve vyjednávání se školou, kdy se snažíme nastavit opatření tak, aby byla škola schopna je zvládnout a toho žáčka tam přijmout.

***Děkuji za rozhovor a přeji tobě i vašemu
týmu spokojené děti, rodiče i pedagogy.***

Není zač, jsem ráda za osvětu naší práce mezi rodiči.

Ptala se Jana Londinová, poradkyně rané péče

IQ EMMA V ONLINE ŠKOLE

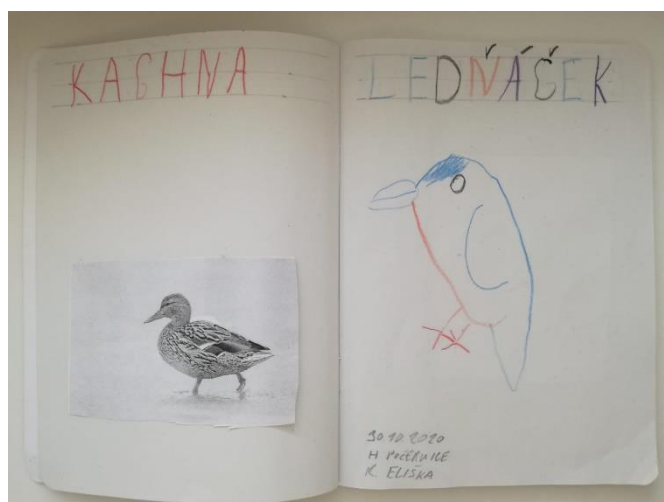
V minulém Zpravodaji jste si mohli přečíst, jak dobu koronavirovou prožívají maminka Anna se synem Vincentem. Zajímalo mě, v souvislosti s druhou vlnou pandemie, jak to jde ve škole, kde prvňáčci a jejich rodiče musejí zvládat nároky online vyučování. Zvláště pokud jde o děti se speciálními potřebami v integraci. O zkušenost mámy Dáši a její dcery Emy, kterou již možná znáte z článku IQ Ema, se s vámi chci podělit. Pokud si dohledáte zmíněný článek, zjistíte, že v něčem jsou si obě zkušenosti vlastně podobné...

Distanční výuku jsme zvládli překvapivě dobře. I když, samozřejmě, vše jen díky tomu, že s manželem oba můžeme mít práci z domova a můj zaměstnavatel je tolerantní. Ema měla ve dvanáctičlenné skupince každý den s paní učitelkou online hodinu od 9:00 do 10:00; dvakrát týdně byla půl hodiny angličtina. Děti to zvládaly překvapivě dobře. Měli jsme co dělat, abychom udrželi tempo (podle paní učitelky nemáme v probrané látce ani žádné zpoždění), tak jsem zvědavá, jak to půjde dál ve škole.

Pak jsme pracovali sami na zadaných úkolech. Pro nás to byl ideální režim, protože jsme se zcela přizpůsobili Emčiným potřebám – tempu a náladám. Hodně jsme to prokládali jinými aktivitami. Vlastně se dá říci, že pokud jde

o zvládání učiva, tak by to asi pro Emu bylo takto optimální. Ale chození do školy je samozřejmě důležité kvůli socializaci, otrkávání se a osamostatňování se.

Paradoxně myslím, že nás Ema od narození na tuto „koronasituaci“ velice dobře připravovala. Na sociální izolaci jsme v podstatě zvyklí. Byli jsme v ní mimo jiné i proto, že Ema vždy měla řadu povinností oproti vrstevníkům (terapie apod.), takže na nějaké návštěvy nezbývalo moc času. Rozhodně jsme se ale doma nenudili, protože máme různých úkolů, které bychom mohli dělat, „do aleluja“ – cvičení od Elišky Haškovcové, cvičení od Simony Šimonovské, logopedii, poslech CD (na citlivé uši – *Benaudira, pozn. VS*). Že musíme Emě intenzivně věnovat všechen čas, kdy je doma, na to jsme také zvyklí – takže „časový management“ (říkám tomu dělená péče) máme s manželem perfektně zvládnutý. Ema má teď intenzivní období ptáků a v okolí jsme objevili asi deset rybníků, kam se dá chodit nebo jezdit na výlety a ptáky pozorovat. Krásně se to sešlo. Nic jiného by se teď ani dělat nedalo – nic jiného teď našťestí nechce. Prostě myslím, že to možná zvládáme lépe než rodiče „normálních“ dětí, které nic z toho od narození nezažívali.

S tátou si založili ornitologický deník

Také nám pomohlo být vzdělávání takto blíže. Užitečné také bylo být vzdělávání takto blíže. Zprávy paní asistentky a paní učitelky, že všechno víceméně funguje bez větších problémů, nás v podstatě zatím uklidňovaly. Nicméně při sledování výuky jsme se dostali do určité pohotovostní ostražitosti, že zdaleka ne všechno je dobré a je třeba řadu věcí hlídat a některým aktivitám se více a třeba i trochu jinak věnovat.

Doma jsem například viděla, jak je prokládání učení pohybem u Emy obzvláště přínosné. Určitě se pokusím nasměrovat paní asistentku, aby o přestávce Emu vytáhla na chodbu a udělala s ní pár cviků. Její pozornosti by to určitě prospělo. Vše se to chystám před návštěvou školy detailně probrat s pracovnící SPC – naštěstí nemám pocit, že by ji to nějak obtěžovalo, naopak sama mě ke schůzce vyzvala, tak mám radost.

Tak takhle se máme. Jsem netrpělivá na zpravodajství z dnešního prvního dne po návratu, celý den v roušce...

Radost udělalo toto „zpravodajství“ i mně (VS). Možnost vidět, že když jsou podmínky, dobrá vůle a tvořivá mysl pospolu, jde úspěšně projít i těžkou situací, a dokonce si ji spolu užít. A navíc vytěžit i podněty pro následné funkční zapojení dítěte ve škole. Ať se Emě, jejím rodičům, učitelům a asistentům daří. A vám, čtenářům, aktuálním rodičům i nerodičům přeju, abyste dokázali nalézt v řešeních svých potíží onu hrabalovskou perličku na dně a dokázali ji vynést na světlo.

Napište nám o tom...

*Dáša a Ema
a Veronika Strenková, poradkyně rané péče*

Úkol z pracovního vyučování

Už to začíná - čtení pod lavicí...

STUDENTKA MICHAELA

V říjnu u nás absolvovala praxi studentka Michaela Šídllová, bohužel uprostřed týdne přišel v rámci dalších vládních opatření zákaz školních praxí pro studenty vysokých škol. I přesto s námi Míša trochu nakoukla do naší práce a chodu pražského pracoviště. Na to, jak celou praxi a naši práci vnímala, se jí ptá poradkyně rané péče Kristýna Bezděková.

Mohla by ses pro naše čtenáře představit? Co studuješ?

Je mi 27 let a celý život jsem žila i studovala v Praze. Dlouho se mi však nedařilo splnit si svůj velký sen – studium jednooborové psychologie.

To se však změnilo, když otevřeli možnost dálkového studia tohoto oboru na vysoké škole Humanitas na Vsetíně. Je to sice „trochu z ruky“, ale mohu si tak studovat i při práci. A protože jsem potřebovala získat praxi pro pokračování studia, přičemž zadání bylo „psychologická práce v zařízení zaměřeném na děti“, byla pro mne raná péče jasná volba.

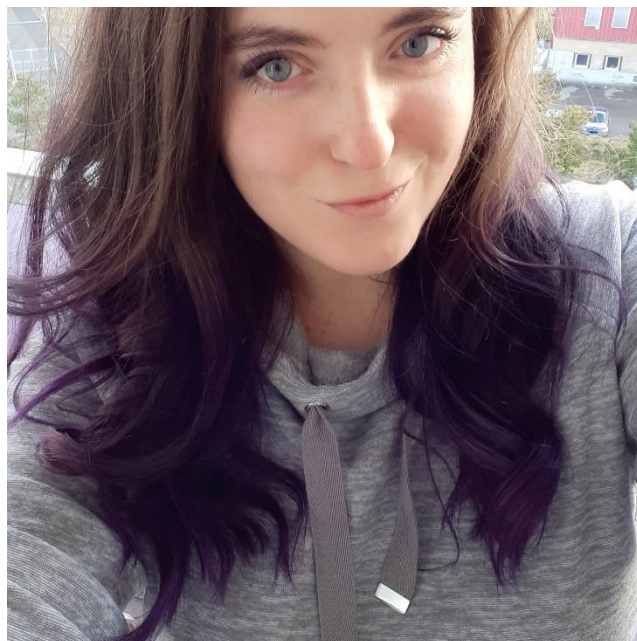
U nás v rané péči jsi byla na praxi – jak ses o rané péči dozvěděla?

O rané péči jsem se dozvěděla na internetových stránkách při hledání různých možností, kde bych mohla praxi vykonat. Původně jsem sice hledala hlavně poblíž svého bydliště, kde jsem později zjistila, že máte pouze jedno z více pracovišť, ale vůbec nelituji, že jsem praxi absolvovala na druhém konci Prahy, neboť pro mne byla profesně velmi obohacující a poznala jsem skvělé lidi.

Jak praxe probíhala? Byla nějak ovlivněna koronavirovou epidemií?

Bohužel jsem měla kvůli koronakrizi možnost zažít pouze jednu návštěvu rodiny takzvaně „na vlastní kůži“. I tak ve mně však ten zážitek zůstane zapsaný a jistě si z něj hodně odnesu pro budoucí práci. Celý životní příběh rodiny a s ním spojené prožívání mne velmi zajímal, bylo pro mě skvělé vidět i kontext, tedy to, jak rodina žije, což se v běžné psychologické praxi nestane (a možná by bylo zajímavou inovací to změnit a nabízet částečně též terapie v domácím prostředí – pokud by o to klient sám stál a terapeut měl tu možnost).

Jinak jsem si praxi užila a kolegyně mne úžasně přijaly mezi sebe a ukázaly mi, jak vše funguje a co lze a nelze ve službě rané péče využít či řešit.

Je něco, co tě v rané péči překvapilo, nebo praxe odpovídala tvému očekávání?

Překvapila mne rozhodně velká míra otevřenosti a přátelství mých – v dané chvíli – kolegyň. Bylo příjemné se cítit jako součást týmu. Dále mne hodně zaujalo, jak lze různé „obyčejné“ hračky využívat jako edukační pomůcky k rozvoji mnoha schopností, jež by dítě mělo získávat. Mnohdy člověk u koupě hraček pro děti svých blízkých nepřemýšlí o tom, kterou dovednost rozvíjejí, a přitom mnohdy je to více schopností dohromady a dá se to skvěle využít právě v kontextu rychlosti vývoje konkrétního dítěte.

Víš už, kde bys v budoucnu chtěla pracovat? Přemýšlíš o tom?

Určitě bych si jednou chtěla otevřít vlastní psychologickou praxi, zaměřenou však spíše na dospělé.

Napadá mě, co si vlastně v tomto kontextu myslíš o práci poradkyně rané péče?

Myslím, že je to opravdu komplexní disciplína, která vyžaduje jak znalosti právního kontextu (ten mne mimochodem též velice překvapil svou obsažností, máte skvěle zpracované materiály a opravdu myslíte na široké škály situací, které mohou v rodinách nastat), tak psychologické dovednosti a zároveň schopnost udržení hranic a zvládání krizových situací a konstantní sebevzdělávání. Myslím, že spousta lidí považuje sociální práci v nejrůznějších sdruženích a společnostech za jakousi „jednoduchou, podřadnější činnost“

a poměřují spíše množstvím finančních prostředků v sektoru, a přitom reálná hodnota takového zaměstnání je dle mého mínění naprosto podceňovaná, protože má nezastupitelné místo ve společnosti. Domnívám se, že mnoho rodin by bez poradkyň rané péče bylo v mnohem horší situaci či si nevědělo rady. Právě ony pro ně mohou představovat mnohdy jediné spojení s vnějším světem – úřady a možnosti, které mají. Dovedu si představit, že když se rodič ocitne zničehonic postavený před situací, že jeho dítě je nevyléčitelně nemocné nebo má určitý hendikep, který spadá právě do kompetence poradkyň rané péče, jejich pomoc je pro něj naprosto zásadní pro další život, který si jistě původně představoval jinak.

Jak se ti praxe i práce poradkyně líbila? Umíš si představit, že bys tuhle profesi někdy v budoucnu dělala?

Vzhledem k tomu, že zde je velká podobnost s tím, čemu se chci v budoucnu věnovat, jistě si dovedu představit práci právě v tomto typu oboru. A vzhledem k tomu, jak příjemné kolegiální prostředí a rozvíjející se a zároveň velice profesionální tým jsem měla možnost s vámi zažít, klidně bych v budoucnu zvažovala práci právě u vás.

*Ptala se Kristýna Bezděková,
poradkyně rané péče*

DOBROVOLNÍK MICHAL

*Během posledního roku jsme několikrát využili velmi **profesionální práce dobrovolníků**. Tím máme na mysli, že pro nás udělali odbornou práci, kterou sami neumíme tak dobře a rozhodně není naším povoláním. Přitom se vždy jednalo o velmi oceňovanou aktivitu, ale pro nás zcela zdarma. (Pro vaši představu uvedu několik příkladů: překlady videí na našem webu do angličtiny, sestřihání titulků, jazykové korektury, kresby, grafické úpravy, fotografické práce a další.) V některých případech nám pomáhali lidé, kteří se daným oborem živí, jiní nám pomohli prací, která jejich koníčkem nebo téměř vrozenou dovedností. Pro tento rozhovor jsme oslovili **studenta posledního ročníku gymnázia Michala Hložánka**, který pro naše potřeby fotograficky zaznamenal průběh několika konzultací. Jeho fotky najdete na našem webu či facebookovém profilu.*

Jak ses k dobrovolnické činnosti – tedy focení pro nás – dostal, resp. proč jsi vyhověl naší poptávce?

Když jsem byl osloven maminkou své kamarádky ohledně spolupráce s Ranou péčí Diakonie, vnímal jsem to jako skvělou příležitost. A to ve více směrech. Zároveň jako zkušenost pro mě osobně a také jako pomoc, která má smysl. Věřím, že aktivita této služby má velký význam pro lidi, kterým pomáhá, takže jsem neměl důvod tuto nabídku nepřijmout.

Co jinak fotíš rád? Máš své „fototéma“? Nosíš foťák všude, nebo fotíš jen za určitých okolností? Třeba když jsi sám, nebo naopak, když jedeš někam s kamarády?

Zatím nejsem nijak vyhraněný, ale oblíbeným tématem jsou lidé. Přítomnost člověka dává fotce jakousi aktuálnost a osobnější vnímání. Rád fotím s někým, ať už je to další fotograf, nebo zkrátka jen pár kamarádů. Nejlepší

snímky totiž vznikají právě tehdy, když člověk, kterého fotím, focení nevnímá. I když si připravuji fotku několik desítek minut, jsou stejně nejlepší „momentky“, které nevyžadují žádnou přípravu, naopak rychlou reakci a trochu štěstí.

Jaké to pro tebe s námi bylo? Bez velkých příprav ses ocitl v různorodém prostředí domácností a zachytil jsi dění.

Musím přiznat, že před první schůzkou jsem byl trochu nervózní. Nevěděl jsem, v jakém prostředí budu fotit, koho budu fotit a jak na to budou reagovat děti nebo rodiče. Zpětně viděno, první návštěva patřila k těm nejlepším. Je pravda, že focení v bytě je někdy trochu problematické, co se týká světla, nebo úhlů, ze kterých bych chtěl fotit. Ale jak jsem říkal, ty nejlepší fotky vznikají tak trochu náhodou. Rodiče většinou na focení reagují kladně, nebo jim aspoň nevadí. Fotky dostanou také ke schválení, takže se nemusí bát, že by se používaly nějaké, které se jim nelíbí.

Děti na tebe skvěle reagují, evidentně víš jak na ně, čím to je?

Je to vždycky o tom, vytvořit ten správný vztah a atmosféru. A je to samozřejmě velmi individuální. S většinou dětí funguje, když je člověk vtipný, dělá si legraci sám ze sebe, dělá úplné blbosti, jen aby se děti smály. Člověk se nesmí stydět ze sebe udělat blázna. Také často funguje, že si děti zkusí něco vyfotit samy nebo že se mohou vyfotit se svým oblíbeným plyškem. Rozhodující je ale čas, který s nimi trávím. Prvních třicet minut se děti stydí, pořád se koukají do fotáku, což není vždy žádoucí. Ale když si s nimi třeba chvilku hrají, kreslím, nebo mi jen ukazují oblíbené hračky, hned je atmosféra příjemnější a děti se chovají přirozeněji. Je to zkrátka interakce mezi dvěma

lidmi, kteří se musí nejdřív navzájem poznat.

Chtěl bys ještě něco dodat, komentovat?

Focení mě hodně baví a jsem moc rád, že tím můžu pomáhat takové službě, jakou je Raná péče Diakonie. Zároveň bych chtěl předat vzkaz všem, kteří uvažují o dobrovolnické činnosti v kterékoliv organizaci. Je to velká zkušenost, máte z toho dobrý pocit, a snad tím i někomu pomůžete. A není to rozhodně jen o práci, ale o lidech a jejich příbězích. Takže to určitě má smysl!

Děkujeme, Michale, za povídání i spoustu milé spolupráce!

Alice Pexiederová, poradkyně rané péče

NA KUS ŘEČI O INPRINTU 3

S našimi klientskými rodinami často pracujeme na podpoře komunikace. Způsobů, jak podpořit vývoj komunikace u dětí, je více – např. pomocí znaků či obrázků. V současné době moderních technologií vznikají také počítačové programy, které usnadňují a také profesionalizují naše tvoření – ať už jde o výrobu knih se symboly, kartiček, komunikačních knih nebo třeba zážitkových deníků. Jeden z takových programů, InPrint 3, si v nedávné době pořídila paní Jaroslava Němcová s Tomáškem.

Jaký program pro podporu komunikace vašeho syna Tomáška používáte a proč?

Můj syn Tomášek má velmi těžkou vadu řeči a porozumění. Komunikace s ním je často obtížná. K lepšímu pochopení řeči používáme symboly (obrázky). Velmi dobře je chápe. Abych si mohla sama připravovat pomůcky, vybrala jsem pro něho počítačový program InPrint 3.

Podle čeho jste se rozhodovala, když jste si program vybírala? Kdo vám s rozhodováním pomáhal?

Hledala jsem program, který dokáže přepsat text do symbolů, je v českém jazyce, není přespříliš drahý a umožní mi tvořit pomůcky, které potřebuji.

Rozhodování byl u mě dlouhý proces. Chtěla jsem znát názor odborníků ze speciálně pedagogických center. Tímto bych jim ráda chtěla poděkovat za jejich čas. Přečetla jsem knihu Metody alternativní a augmentativní komunikace (Jany Šarounové). Knihu mohu vřele doporučit. Je k zapůjčení u vás v Rané péči Diakonie. Průnikem všech získaných informací a mých požadavků jsem pak vybrala počítačový program.

K čemu program používáte? Najde využití pouze doma, nebo i třeba ve školce?

Využití programu je velmi rozsáhlé. Zmíním nejčastější využití programu u nás.

Program využívám k překladu např. textu písniček, říkanek. Na internetu je jich mnoho volně ke stažení. Samozřejmě ne všechny.

Inspirovala jsem se knihou paní Šarounové a vytvářím prožitkový deník (fotografie doplňuji o krátký text v symbolech). Tento deník používají v MŠ. Text umožňuje paní logopedce z MŠ zaměřit se na to, co bylo pro syna v době vyfocení podstatné. Synovi pomůže, aby si mohl s paní logopedkou „přečíst symboly“, a rozšířil si tak slovní zásobu. Samozřejmě deník rád ukazuje i rodině. Je na něj pyšný a rád si ho jen tak prohlíží.

Program se dá využít k tvorbě komunikační knihy. Je tam šikovní mřížka a fotografie či symboly se do ní lehce vkládají. Věřte, že tvorbou komunikační knihy jsem bez tohoto programu strávila po večerech přibližně dva měsíce. Rodičům to velmi ulehčí práci.

Pomáhá i ke tvorbě pomůcek pro logopedii. Ne všechny pomůcky můžete zakoupit, např. jsem program využila při procvičování množného čísla podle konkrétního vzoru.

Jak moc těžké bylo v začátcích naučit se s programem pracovat?

Používání je snadné a velmi intuitivní. Součástí programu je návod. Sama jsem si program nainstalovala a hned jsem začala vytvářet první pomůcky.

Napadá vás nějaký limit, nedostatek programu, se kterým je dobré dopředu počítat?

Program vám nepřeloží vše. Seznam slov není tak obsáhlý jako mluvená, psaná řeč. Například když chci přeložit slovo hebký, tak hledám slova podobného významu jako měkký apod.

Pokud se vám stále symbol nelíbí, lze využít obrázky volně dostupné na internetu nebo jiné symboly.

Jaká je pořizovací cena programu?

Pořizovací cena je 5.490 Kč.

Jak/kde jste si program zakoupila?

Program jsem zakoupila v SPC pro děti s vadami řeči. Tam naleznete i podrobnější informace o tomto programu.

www.alternativnikomunikace.cz/stranka-in-print-3-nove-89

Máte program na jednom počítači, který pro výrobu pomůcek používáte? Nebo je možné program různě „přenášet“ z počítače na počítač?

Mám zakoupenou licenci pro jeden počítač. Pro větší organizace (např. školy) lze zakoupit licenci pro více počítačů.

Je možné použít v programu i své vlastní obrázky/fotky? Jak pestrá je nabídka samotného programu, stačí vám?

Ano, lze vkládat vlastní obrázky, fotky, symboly. Velmi oceňuji, že fotografie se přizpůsobí velikosti rámečku.

Nabídka je velmi pestrá. V současné chvíli ani vše nevyužijeme (např. lze vytvářet křížovky, kvízy).

Má program i hlasový výstup?

Ne, hlasový výstup nemá.

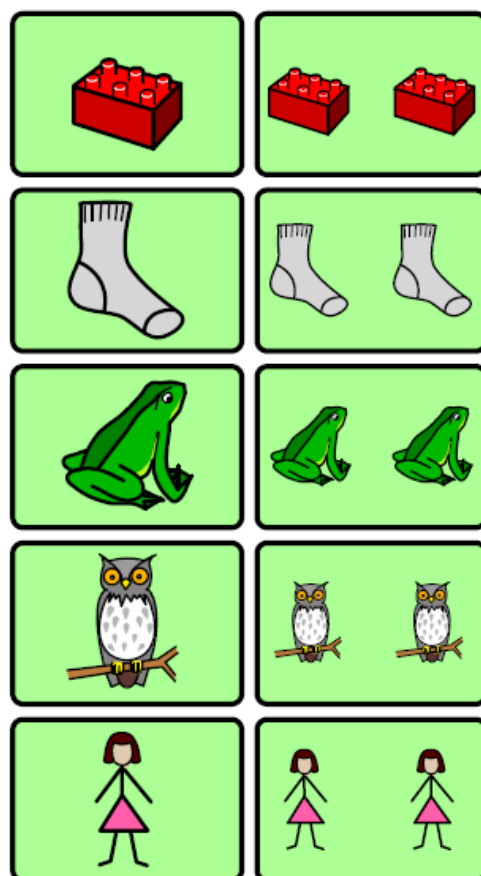
Přinesly vytvořené pomůcky nějaký konkrétní posun u Tomáška?

To je těžká otázka. Program využívám pouze pár měsíců. Jak jistě někteří rodiče tuší, u dětí s těžkými vadami řeči není nic snadné. Věřím však, že nám to v delším časovém horizontu určitě pomůže.

Mohla byste nám ukázat nějakou pomůcku vyrobenou programem?

Samozřejmě velmi ráda se podělím.

Ukázka přípravy pomůcek na logopedii (množné číslo):

Ukázka z prožitkového deníku:

Ukázka písničky Máme rádi zvířata:

 MÁME	 RÁDI		
 ZVÍŘATA	 ZVÍŘATA	 ZVÍŘATA	
 PROTOŽE JSOU	 CHLUPATÁ	 A MAJÍ	
 HEBKOU	 SRST	 SRST	 SRST.
 V ZOOLOGICKÉ ZAHRADE	 ZAHRADE	 ZAHRADE	

Jak byste nalákala ke koupi programu další rodiče, kteří o ní uvažují?

Pokud potřebujete pro své dítě komunikační knihu, prožitkový deník a vytvářet speciální pomůcky pro učení, zkuste si stáhnout zkušební verzi programu (na 21 dní). Vyzkoušejte a sami uvidíte. Ušetří vám to mnoho času a práce. Profesionálním výsledkem pak budete mile překvapeni.

Jaroslava Němcová
a Zuzana Havelková, poradkyně Rané péče

FOTOGRAFICKÝ DENÍK

Přinášíme zkušenosti z rodiny a máme velkou radost, že se nápad na vytvoření deníku tak dobře ujal a přináší obrovský užitek celé rodině. Víme, že není vždy jednoduché s výrobou deníku začít. Někdo na sebe má příliš velké nároky, které mu brání celý proces nastartovat, někoho hned nenapadá, jaké události do něj zaznamenat, kdy vlastně začít a čím. Proto neváhejte a klidně se obračejte na své poradkyně rané péče, ochotně vám poradí, dovezou či pošlou ukázky různých deníků.

A jak to bylo přímo u Walterů?

Fotografický deník jsme se rozhodli začít tvořit pro našeho čtyřletého syna Erika, který má vývojovou dysfázii. Kvůli tomu má problém s vyjadřováním a také s chápáním řeči. Od poradkyně z rané péče jsme dostali skvělý tip na vytvoření fotografického deníku, který bychom si spolu se synem četli a prohlíželi. Díky tomu se můžeme bavit se o zážitcích, situacích a událostech, které se mu v životě dějí. Erik má tuto aktivitu velmi rád, osvojuje si tak nová slova a spojení a dokáže se lépe vyjadřovat.

Deník jsme pojali tak, že na začátek jsme umístili fotky všech důležitých osob v jeho

životě, včetně jeho oblíbeného plyšáka.

Dál přidáváme všechny události, které dokumentujeme focením do mobilu. Deník je v kroužkové vazbě a listy papíru zastrkujeme do euroobalů. Tak můžeme deník dotvářet vlastně donekonečna.

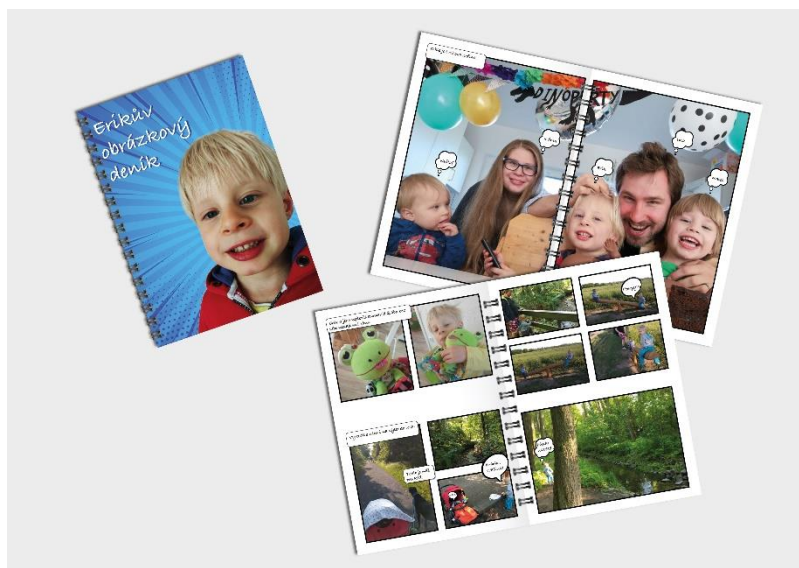
Dalo nám to možnost bavit se o běžných událostech v našich životech, stejně jako u dětí mluvících. Erikovi se díky tomu hodně zvedlo sebevědomí, protože je mnohem více začleněn a vtažen do života rodiny. Až přijde čas, Erik si bude moct sám dopisovat slova, a tak se i učit a fixovat čtení a psaní.

Určitě deník doporučuju všem dětem, které bojují s mluvením nebo porozuměním.

Markéta Walterová

Poznámka:

Maminka Erika deník vytvořila v grafickém programu InDesign. Pokud s tímto programem také pracujete a stáli byste přímo o její šablonu, můžete ji získat přes své poradkyně.

POHANKOVÉ PERNÍČKY

O recept do zimního zpravodaje se s námi podělila Renata Daubnerová. Nutriční terapeutka, sportovní dietoložka, masérka, trenérka a zároveň maminka dvou malých chlapečků. Kromě péče o děti a domácnost se nadále a s vášní věnuje své profesi nutriční terapeutky. Na podzim tohoto roku Renata spustila nový web, kde se věnuje jídlu v souvislosti s ADHD, autismem, hyperaktivitou a dalšími neurovývojovými poruchami.

Proč tento web?

Můj starší syn je pravděpodobně autista. Lékaři se nějak nemohou shodnout na diagnóze, proto to „pravděpodobně“. Moc tento fakt, že jsme se ještě nedopátrali správné nálepky, neřešíme. Prostě je prozatím odlišný od ostatních „zdravých“ dětí. Každopádně, kdo má doma dítě s autismem, ADHD či jinou neurovývojovou poruchou, ví, že tyto děti mají velmi často nějaký problém s trávením, preferencí jídla (chuť/textura/barva atd.), trápí je nafouklá bolavá bříška, průjmy, zácpy, nadýmání... Pokud třeba navíc ještě dítě nemluví, je to o to horší, protože nám nemůže vysvětlit, co se mu vlastně v tělíčku děje. Tímto webem bych byla ráda nápomocná všem rodičům neuroatypických dětí, kteří pro své nejdražší hledají pomoc v oblasti výživy. Budete-li potřebovat, kontaktujte mne, ráda vám pomohu najít cestu ven ze zašmodrchaného klubka informací. Na tomto webu naleznete články, doporučení a recepty, které se u nás doma jí s chutí/bez problémů. Ty, co nejsou TOP, na svůj web asi

dávat vůbec nebudu. Celé to bude bezlepkové, bezlaktózové, bez soji a cukru, s minimem škrobů.

Kontakt: www.klidnabriska.cz

Pohankové perníčky

INGREDIENCE:

- 200 g jemné pohankové mouky
- 200 g rýžové mouky
- 150 g erythritolu (přísada do potravin a náhražka cukru) – upraveného na moučkovou formu (já jsem umixovala v mlýnku na kávu)
- 1-2 lžice perníkového koření (ideálně, pokud si doma namelete své čerstvé)
- 2 lžice kakaa – doporučuji raw kvalitu
- 1 lžička sody
- 2 vejce – máme od farmáře
- 140 g kvalitního medu
- 60 g másla

POSTUP:

Popravdě se s ničím moc v kuchyni nepáru, takže šup se vším do mixéru a zapnout :)

Mixujete tak dlouho, dokud se vám nevytvoří jedna krásně kompaktní koule. Tu vyndáte a dáte ji do igelitového pytlíku či nádoby s víčkem do lednice alespoň na půl dne. Pak už jen na pomoučeném vále rozválíte a vykrajujete, co chcete, pečete na 180°C asi 6-8 minut, záleží na troubě. Zkrátka, až perníčky chytanou trošku barvu, vyndáte je.

Z plechu sundávat, až když jsou perníčky vychladlé, tedy tvrdší, vaši manipulaci pak v pohodě vydrží.

DOBROU CHUŤ!

*Renata Daubnerová
a Markéta Pekárková, poradkyně rané péče*

Copyright © prosinec 2020 Raná péče
Diakonie
All rights reserved.

Redakční práce: Alice Pexiederová
Sazba: Lucie Černíková

Diakonie ČCE - středisko Praha
Vlachova 1502/20
155 00 Praha 13

www.diakonie-praha.cz

Diakonie
Československé církve evangelické

Pracoviště Rané péče Diakonie:

Machatého 683/10, Praha 5
Domažlická 1159/9, Praha 3
Mírové nám. 19, Horažďovice
Jindřichova 337, Děčín

Kontakt:

tel: 235 518 392

e-mail: info@rana-pece.cz

www.rana-pece.cz

www.facebook.com/RanaPeceDiakonie

Vedoucí rané péče:

Mgr. Anna Slováčková

Poradkyně rané péče:

Mgr. Barbora Jiráková
Mgr. Alena Kunová
Mgr. Markéta Pekárková
Mgr. Pavla Foster Skalová
Mgr. Veronika Strenková
Mgr. Jana Londinová
Mgr. Kristýna Bezděková
Bc. Alice Pexiederová
Mgr. Helena Řeháková
Mgr. Anna Kubeschová
Mgr. Kateřina Šmolíková
Bc. Monika Menclová, DiS
Mgr. Zuzana Havelková
Bc. Adéla Závorková
Bc. Alexandra Chomiszaková

Mgr. Pavla Těhničková (na RD)
Mgr. Ewa Svoboda (na RD)
Bc. Barbora Kremlová (na RD)

Sociální pracovnice:

Mgr. Lucie Černíková

Koordinátorka:

Petra Dušánková

Ředitel Diakonie ČCE - středisko Praha:

Mgr. Jakub Suchel

Koordinátorka PR a FR:

Mgr. Barbora Dukátová

Děkujeme paní **Jitce Rohanové**
za první korektury textů a **všem**
statečným přispěvatelům.

**POKUD NEMÁTE ZÁJEM NADÁLE DOSTÁVAT TENTO ZPRAVODAJ, NAPIŠTE
NÁM TENTO POŽADAVEK NA info@rana-pece.cz**